

IX. VERZEKERING

De verslaglegging bij de levensverzekering-maatschappijen in het bijzonder van de resultaten

Hoek, L. G. van der — Behandeling van de doeleinden die met de verslaglegging worden beoogd. Critische behandeling van de aan levensverzekeringsmaatschappijen voorgeschreven publicaties betreffende resultaten en vermogenspositie in hun betekenissen voor de winstanalyse. De gegevens welke de maatschappijen moeten publiceren acht schr. onvoldoende voor een inzicht in de winstbronnen.

B b IX 2

*Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-
huishoudkunde Jan. 1946*

181:B711

BOEKENREPERTORIUM

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

II. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE ALS WETENSCHAP

Urwick, L., and E. F. L. Brech. The making of scientific management. Volume I: Thirteen pioneers. London, 1945.

Interessant boek, waarin schr., na een inleidende beschouwing over de betekenis van de „scientific management”, een biografie geven van 13 pioniers op dit gebied, n.l.: Babbage, Taylor, Fayol, Mary Parker Follet, Rowntree, Gantt, Rathenau, Le Châtelier, de Fréminville, Dennison, F. B. en L. Gilbreth, Elbourne. Daarna wordt nog kort besproken de verhouding tusschen wetenschappelijke bedrijfsleiding en overheidsadministratie in Amerika. Besloten wordt met een behandeling van de evolutie van de idee van de wetenschappelijke bedrijfsleiding. Behalve een biografie wordt een kort overzicht gegeven van de gedachten van de besproken personen, terwijl ze ook onderling vergeleken worden. Aan het slot van iedere bespreking is een lijst opgenomen van de voornaamste door hen gepubliceerde werken.

B a II 3

06

LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Bakker, P. Het rekeningstelsel. Leiden 1944.

Uitvoerige behandeling van een door schr. ontworpen rekeningstelsel. De verhouding tusschen boekhouding, statistiek, budgetteering, voor- en nacalculatie en de eischen, waaraan het rekeningstelsel voor deze doeleinden moet voldoen. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan het intracomptabel maken van calculatie en budget. Indeeling der kosten naar kostensoorten en kostenplaatsen. De bedrijfsafrekening staat ten dienste van de kostenplaatsenverantwoording. Opstelling van bedrijfs-, fiscale en officieele balans. Prijsverschil in deze cijfers. Bespreking van verschillende calculatiemethoden. Het budget als controle-instrument. Critische bespreking van de bestaande, wettelijk verplichte rekeningstelsels in Duitschland en Nederland.

B a IV 26

526

Franken, B. J. Handboek voor de moderne bedrijfsadministratie. Amsterdam, 1945.

Dit werk is bedoeld als leerboek voor hen die zich willen bekwamen in de moderne bedrijfsadministratie. De schrijver behandelt de toepassing van het decimale rekeningstelsel en de budgetteering bij de administratie van een chocoladefabriek en bespreekt de in verband hiermede te verrichten boekingen in hulpboeken, jaarnaal en grootboeken. Een beknopte behandeling van het gebruik der statistiek en van de doorschrijfmethode besluiten dit boek. Een groot aantal opgaven ter uitwerking en getallenvoorbeelden ter verduidelijking van het behandelde trachten de bestudeering te vergemakkelijken. Deze nemen een dedanig deel van het geheel in beslag, dat het boek eigenlijk meer het karakter van een uitgewerkte examenopgave met beknopde toelichting heeft aangenomen. Het is dan ook niet gemakkelijk leesbaar en het vereischt een zeer nauwkeurige studie om het betoog van den schr. op den voet te kunnen volgen.

B a IV 26

85:B41

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Gerstenberg, C. W. Financial organization and management of business; 2nd rev. ed. New York, 1940.

In de eerste 9 hoofdstukken van dit boek worden een groot aantal problemen behandeld, verband houdende met de oprichting van ondernemingen, in het bijzonder met het oog op de financiële structuur. Daar de behandeling speciaal betrekking heeft op de toestanden en omstandigheden in de V.S. komen hierbij vraagstukken ter sprake, die voor Nederlandsche verhoudingen van minder beteekenis zijn. Uitvoerige bespreking van de rol van den promotor en van de door hem gevolgde methoden. Vervolgens een behandeling van de mogelijke ondernemingsvormen en hun voor- en nadeelen, waarbij vooral de „corporation” (ongeveer de N.V.) aan een uitvoerige analyse onderworpen wordt. De structuur van het vermogen in verband met de zeggenschap in de onderneming en de wijze waarop deze wordt uitgeoefend. Schema's en voorbeelden uit de practijk verduidelijken het besprokene. In de hoofdstukken 10 t/m 27 (blz. 184/560) van dit lijvige handboek worden op zeer uitvoerige wijze een aantal problemen behandeld, die verband houden met de verkrijging van vermogen door de Amerikaanse „corporation”. Veel aandacht wordt vooral geschonken aan de verkrijging van vreemd vermogen op langen of korten termijn. De obligatie-financiering, hypothecaire obligaties, emissies en aflossing van obligaties, serie-obligaties en sinking fund. De emissietechniek, de rol, van de „investment bankers” en „underwriting syndicates” hierbij. Bankcrediet en middelen en wegen om dit te verkrijgen. Functie en organisatie van „commercial paper houses”. In verband met de techniek der middelen-verkrijging streeft schr. ook naar een analyse van de „fixed assets” als het „working capital”, waarbij hij echter niet tot het opstellen van duidelijke richtlijnen voor de bepaling van de vermogensbehoefte komt. Tot slot nog een bespreking van den invloed op de financieringsmogelijkheden der onderneming. In de hoofdstukken 28 t/m 35 (blz. 561/810) worden de problemen, verband houdende met fusie van ondernemingen, saneering en financiële reorganisatie behandeld. Achtereenvolgens worden de verschillende vormen van fusie en ondernemingscombinatie (consolidation, amalgamation, holding company en trust) en vooral de financiële structuur hiervan behandeld. De bespreking der reorganisatieproblemen beperkt zich voornamelijk tot een behandeling der wetgeving op het gebied van faillissementen en surséance van betaling benevens aanwijzingen voor het opstellen van een saneeringsplan. Schema's en voorbeelden uit de practijk illustreren het betoog

B a V 2

114+126+14

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Barker, C. W., and M. Anshen. Modern marketing. New York, 1939.

Uitvoerige behandeling van den weg langs welchen zich de goederen van producent naar consument bewegen. De functies van personen en ondernemingen, welke het distributie-apparaat vormen en hoe zij deze functies verrichten. Bespreking van groothandel en detailhandel (warenhuis, winkel, filiaalbedrijf, mailorder-house, enz.) De rol van een consument en de factoren die van invloed zijn op de afzetmogelijkheden. Transport en opslag van goederen. Techniek van handelsconcurrenten en -usances. Het boek draagt een theoretisch karakter, niet het „hoe” doch het „waarom” staat voorop. Echter zijn vele voorbeelden en interessante statistische gegevens verwerkt, die voornamelijk betrekking hebben op de Vereenigde Staten.

B a VI 9

711

Baumgarten, F. Die Psychologie in kaufmännischen Berufe. Zürich, 1944.

Op interessante wijze wordt in dit tijdens den oorlog uitgegeven boek de psyche van den koopman en den cliënt geanalyseerd. Bespreking van de eigenschappen waarover een goed koopman beschikt. De cliënten-consumenten kunnen op verschillende wijzen in categorieën ingedeeld worden; uitvoerig worden de motieven van den inkoop nagegaan. Middelen tot het werven van cliënten (reclame, inrichting, van verkoopplaatsen, opleiding, personeel). Het psychotechnisch onderzoek van kooplieden. Onder de verkoopsters zijn verschillende typen met uiteenloopende interessen te onderscheiden. Ten slotte wordt het beroep van den inkoopster, den reiziger en de ethiek van den koopman besproken.

B a VI 11

762

Erny, K. Werbung erfolgreich gestalten. Zürich. z. j.

In dit tijdens de oorlog uitgegeven boekje worden vele nuttige wenken gegeven voor het maken van reclame. Besprekingen van de factoren waarmee bij de planning van een reclamecampagne rekening dient gehouden te worden. De verdeeling van het reclamebudget van een onderneming over de verschillende reclamemiddelen. Het grootste deel van het boekje is gewijd aan het opstellen van advertenties; de vorm, de inhoud en de doeleinden van advertenties. Ter illustratie worden 133 voorbeelden uit de practijk van het adverteeren gegeven.

B a VI 11

765.1

Mey, A. Conjunctuurpolitiek en budgetteering. Leiden, 1943.

Uitgaande van de stelling, dat een zekere medeverantwoordelijkheid van den ondernemer bestaat voor de conjunctuurfluctuaties, bespreekt schr. het budget en in samenhang daarmee de marktanalyse (in kwaliteit en prijs) van inkoop-, verkoop- en kapitaalmarkt, alsmede de conjunctuuranalyse, als instrumenten ten dienste van den bedrijfsleider voor de beperking van den invloed der exogene factoren en als bases voor de conjunctuurpolitiek van het bedrijf. Goed gedocumenteerde theoretische behandeling op basis en in uitwerking van de theorie der vervangingswaarde (leer der alternatief gecoördineerde waardebegrippen) en in controverse met de traditioneele waarde- en kostprijsopvattingen. Toegelicht met enkele voorbeelden ontleend aan het staatsbedrijf der P.T.T.

B a VI 18

223:752.21

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Lalande. L' Organisation des approvisionnements dans l' industrie. Paris, 1941.

Vrij eenvoudige bespreking van de organisatie van den inkoop. Het doen van bestellingen en wat daaraan vooraf gaat. De controle op de uitvoering van bestellingen. Het transport van goederen (verzekeringen, douane). De inrichting en het bijhouden van de voorraadadministratie. Enkele aanwijzingen voor de vaststelling van de minimum- en maximum voorraden. De inrichting van magazijnen. De organisatie van het verbruik van oud materiaal. Het nut, de bevoegdheden en de plaats van een aparte inkooporganisatie in het bedrijf. De samenwerking tusschen de verschillende afdelingen door middel van formulieren. Verschillende modellen van formulieren worden gegeven.

B a VI 22

72

Rochau, E. Das Bedaux-System, seine praktische Anwendung und kritischer Vergleich zwischen Refa- und Bedaux-System. Würzburg, 1939.

Bespreking van het loonsysteem van Bedaux. Hij tracht met behulp van tijdstudies in de bedrijven een harmonisch arbeidsproces te krijgen, waarin elke arbeider voor 100 % werkt. Bij de metingen der arbeidshandelingen gaat het om 3 factoren: tijd, snelheid en onvermijdelijke rust. Methode om voor arbeidssnelheid en onvermijdelijke rust normen te vinden. De eenheid van prestatie is de z.g. B-waarde (de arbeidshoeveelheid, welke een arbeider bij normale arbeidssnelheid onder normale omstandigheden in 1 minuut presteert). Voor elke soort arbeid wordt de mogelijkheid van premietoekening geopend. De premieberekening wordt uitvoerig besproken; de eigenschappen waarmee rekening gehouden wordt. Elken dag wordt de verrichte arbeid op een formulier verantwoord; elken daarop volgenden dag staan de verdiende premies aangegeven op een voor ieder te lezen aanplakbiljet. Enkele premietabellen en formulieren worden gegeven. De praktische toepassing van het systeem. De uitdrukking van technische verbeteringen in B-waarde. De premie op de aflevering van kwaliteitsgoed. Tenslotte geeft schr. een critische vergelijking tusschen het Bedaux-systeem en het loonsysteem van het Reichsausschuss für Arbeitsstudien (Refa); waar handenarbeid geen ondergeschikte rol speelt en de machinetijden wisselen als gevolg van het ontbreken van homogene grondstoffen voldoet het Bedaux-systeem beter dan het Refa-systeem.

B a VII 3

373

Momburg. Leistungsmessung im Betriebe. Berlin 1939.

Gedetailleerde beschouwing over de mogelijkheden van de prestatie-meting en de grenzen hieraan gesteld. Na een korte, algemeene inleiding geeft schr. een overzicht van het begrip, van de methode, van de gebruiks- en waardeeringsmogelijkheden en van den

ontwikkelingsgang van het prestatie-meten. Daarna gaat hij over tot een uitvoerige uiteenzetting van en een critiek op de methode van het meten, waarbij hij ingaat op tenen technische meetmethodes als controle-middel op de uitvoering van den arbeid, de samenvatting van verschillende prestatie-elementen onder een noemer, de kostenanalyse als middel voor de controle op de prestaties (standaardkosten). Tenslotte stelt hij laatstgenoemde methodes tegenover elkaar bij de controle op den leidende arbeid. Bij de bespreking wordt dikwijls naar de literatuur verwezen en worden diverse op de practijk gerichte voorbeelden behandeld.

B a VII 5

292 + 35

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

Marsman, H. Der Kostenvergleich als Mittel der Errechnung angemessener Selbstkosten. Dortmund, 1939.

Analytische bespreking van de mogelijkheid van kostenvergelijking met behulp van gegevens uit een 4-tal draadnagelfabrieken. Het begrip: „angemessene Selbstkosten“. Bespreking van de voorwaarden waarop kostenvergelijking kan plaats hebben en de doeleinden van kostenvergelijking. De indeeling van de kosten naar kostensoorten, kostenplaatsen en kostendragers; vergelijking van de kosten van verschillende ondernemingen opent de gelegenheid normen voor de kosten te stellen. Schr. houdt rekening met het verschil in vestigingsplaats, bedrijfsgrootte e.d. Ter illustratie worden vele getalenvoorbeelden gegeven. Tabellen betreffende de kosten van de bij de bespreking behandelde 4 draadnagelfabrieken.

B b V 4

B 462.01:527

Brandscheid, P. Leistungssteigerung in der Textilindustrie. Pössneck, 1941.

Het streven naar vergrooting van de opbrengst. Middelen om dit te bereiken. Vrij uitvoerige behandeling van de arbeidsstudie. Vaststelling standaardtijden. Loon-systemen en -administratie. Magazijn en transport. Enkele opmerkingen over administratie en kosten.

B b V 13

B 467

Groot, J. Wie is Bat'a en wat wil hij? 's-Gravenhage, 1939.

Vlotte bespreking van den persoon en het concern Bat'a. Getracht wordt den lezer een indruk te geven van het begrip: „Bat'a geest“; bedoelde mentaliteit blijkt uit de sociale vrede welke in deze bedrijven zou heerschen. Vele markante citaten en verslagen van belangrijke perioden uit het leven van Thomas en Jan Bat'a duiden het streven van deze mannen aan. De organisatie van de bedrijven draagt het stempel van budgetteering, terwijl voorts typeerend is dat iedere medewerker deelgerechtigd is in de winst van zijn afdeling. Individualisme en collectieve verantwoordelijkheid als grondslagen voor den arbeid in de onderneming. Bat'a besteedt veel zorg aan de gezondheid van personeelsleden en hun gezinnen evenals aan het onderwijs van toekomstige Bat'a medewerkers. De financiering van de dochtermaatschappijen geschiedt vrijwel uitsluitend intern.

B b V 15

B 465.4

Meyers, A. A. G. Een onderzoek naar de noodzakelijkheid van ordening in de sigarenindustrie. Eindhoven, 1941.

In deze dissertatie wordt na een analytische bespreking van de verhoudingen in de sigarenindustrie (de productie, de consumptie en de inkomstenverdeling) een pleidooi gevoerd voor ordening in dezen bedrijfstak. Historisch overzicht van de ontwikkeling van de sigarenindustrie. De invloed van de loonsverhoudingen en van de belastingpolitiek op de sigarenindustrie. De mechanisatiewet van 1936. Op grond van de sociale rechtvaardigheid is de inkomensvorming in het productieproces van de sigarenindustrie als primair te beschouwen en de bevreemding van de behoefte om te rooken als secundair. Schr. meent dat corporatieve ordening noodzakelijk is voor de sociale rechtvaardigheid en economische welvaartspolitiek. Verschillende tabellen en grafieken.

B b V 16e

B 412.7